

DERLEME

Edirne Belediye Hastanesi'nin Tarihi Üzerine: Hastane ile İlgili Olarak Edirne Gazetesinde Yayınlanan Belgeler

*A Historical Review on the Edirne Municipality Hospital:
Documentary Materials Published in Edirne Newspaper about the Hospital*

Nilüfer GÖKÇE

Edirne Belediye Hastanesi, 1866 yılında Edirne Belediyesi ve halkın yardımları ile yaptırıldı. Dönemine göre oldukça modern sayılan bir sağlık kuruluşuydu. Hastaneye 1908 yılında Sultan V. Mehmet Reşat'ın emri ile Reşadiye Pavyonu yaptırılmış; Balkan savaşı sonrası da hastaneye salgın hastalıklar bölümü eklenmiştir. Ayrıca, hastanede 24 saat hizmet veren bir eczane vardı. Fakir hastalar, ücretsiz olarak tedavi edilip, ilaçları da hastanedeki eczaneden ücretsiz olarak verilir. Hastanede tedavi olan tüm hastaların kayıtları tutulurdu. Her ayın sonunda hastane çalışmaları ile ilgili rapor hazırlanır, Sağlık Müfettişliğine sunulurdu. Bu raporlar daha sonra Edirne Vilayetinin yayın organı olan Edirne gazetesinde de yayınlanarak halkın bilgilendirilmesi sağlanırdı. Bu çalışmada, Edirne Belediye Hastanesi'nin tarihi ile hastane ile ilgili olarak Edirne gazetesinde yayınlanan belgeler incelendi. Bugün artık var olmayan hastanenin bir yıllık çalışması hakkında bilgi verilmeye çalışıldı.

Anahtar Sözcükler: Edirne; tarihçe, 19. yüzyıl; hastane, belediye; hastane kayıtları.

The Edirne Municipality Hospital was founded in 1866 under the auspices of Edirne Municipality and with public contribution. It was a fairly modern health organization among its equivalents at that time. The Reşadiye Pavilion was built at the hospital in 1908 by the order of Sultan Mehmet Reşat, and, after the Balkan War, a department of epidemic illnesses was added. The hospital had a pharmacy serving 24 hours, as well. People in poverty received treatment free of charge, including medications provided by the pharmacy in the hospital. Records of all the patients admitted to the hospital were kept. At the end of each month, an overall activity report was prepared to be presented to the health authorities. These reports were also published in the Edirne newspaper, an official newspaper of the governorate, to inform the public about hospital affairs. In this historical review, the Edirne Municipality Hospital is presented, together with relevant documentation published in the Edirne newspaper, to provide insight into a yearly activity of this hospital, which no longer exists today.

Key Words: Edirne; history, 19th century; hospitals, municipal; hospital records.

Edirne Gurebâ Hastanesi adı da verilen Edirne Belediye Hastanesi, Edirne'de 1488 yılında kurulmuş olan Sultan II. Bayezid Darüşşifası'ndan sonra hizmete açılan ikinci sağlık kuruluşudur. Şehirde bu hastaneden başka, askeri

bir sağlık kuruluşu olan Merkez Asker Hastanesi de bulunmaktadır. Ancak, gerek sivil sağlık kuruluşu olması gerekse Belediye ve halkın katkılarıyla kurulmuş olması nedeniyle Edirne Gurebâ Hastanesi ayrı bir önem taşımaktadır.

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Deontoloji ve Tıp Tarihi Anabilim Dalı, (Gökçe, Öğr. Gör.)

İletişim adresi: Dr. Nilüfer Gökçe, Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı, 22030 Edirne.

Tel: 0284 - 235 76 42 / 558 Faks: 0284 - 235 76 42 e-posta: niliser@lycos.com

O döneme göre oldukça modern bir sağlık kuruluşu sayılan Edirne Gurebâ'da çağının gerektirdiği her türlü tıbbi araç ve gereç bulunuyordu; aynı zamanda, şehir merkezine yakınlığı da halkın bu hastaneye olan ilgisini artırmış; buna karşın, yıllardır hizmet vermekte olan Sultan II. Bayezid Darüüşşifası da ikinci planda kalarak eski önemini kaybetmiştir.

Hastane Edirne'nin Ruslar tarafından ilk işgalinden (1827-1829) sonra kurulmuştur.

1866 yılında Edirne Belediye Meclisi'nde Vali Hürşit Paşa ve şehrin ileri gelenlerinin katıldığı bir toplantıda, Rusların Edirne'yi boşaltmalarından sonra yıkılacak duruma gelmiş eski kale ve burçların taş ve arsalarının satılarak, elde edilen parayla Gurebâ Hastanesi ve çocuk yetiştirme yurdu yapılmasına karar verilmiştir. Hastane, 1866 yılında Sultan Selim Camii yakınında, Kırılgaç Bayırı ile Taftın Ağa Sokağı arasında yaptırılmıştır.^[1,2]

1878-1879 tarihinde Edirne'nin ikinci defa Ruslar tarafından işgal edilmesiyle harap hale gelen hastane, Rusların Edirne'yi boşaltmalarından sonra tamir edilerek yeniden hizmete açılmıştır. 1882 yılında çıkan yangında, bir bölümü yanan ve ikinci defa tamir edilerek hizmete açılan hastanenin, altmış yatağı erkekler, otuz yatağı kadınlara ayrılmıştır.^[2,3]

Gurebâ Hastanesi, hizmet vermeye başladığı andan itibaren, her türlü hastanın tedavi gördüğü genel bir hastane olarak çalışmaya başladı; o dönemde İstanbul ve imparatorluğun diğer şehirlerindeki hastanelerde yapılmakta olan tedavi ve ameliyatlar bu hastanede de uygulanıyordu.

Ahmet Badi Efendi, "Riyaz-ı Belde-i Edirne" (Edirne Şehir Tarihi) adlı eserinin birinci cildinde, hastanede günümüz cerrahları için oldukça basit görünen, fakat dönemin şartları göz önüne alındığında o gün için önemli sayılan bir ameliyatla ilgili şunları yazmaktadır: "1896 yılının Mayıs ayının ortasında, Edirne Gurebâ Hastanesi'ne getirilen dört günlük bir Rum çocuğunu muayene eden hekimler, çocuğun makatının kapalı olduğunu görmüşlerdir. Belediye hekimlerinden Hasip ve Cemal Efendiler tarafından yapılan ameliyat sonunda makatın çıkış yolu açılmış ve çocuk kurtarılmış-

tır."^[4] Ahmet Badi Efendi'nin bu ameliyatı kitabına almaya değer görmesi, işlemin o dönem için oldukça önemli bir ameliyat sayıldığını düşündürmektedir.

1908 yılında Edirne'ye gelen Sultan V. Mehmet Reşat, Sultan Selim Camii'nde düzenlenen Cuma töreninde annesinin kucağında hastalıklı bir çocuk görünce, hastane bahçesinde hasta kadın ve çocuklar için bir pavyon yapılması emrini vermiş ve bu iş için 2500 lira bağışta bulunmuştur. Belediye tarafından verilen 800 lira karşılığında, Belediye eski Başkanı Fuat Bey'in de yardımıyla sekiz ev kamulaştırılıp, hastanenin arsası genişletilmiştir. Dr. Rıfat Osman Bey'in çizdiği plana uygun olarak, iki büyük ve üç küçük hasta koğuşunun yanı sıra bir pansuman salonu, çamaşır odası, banyo ve öbür gerekli bölümleri içeren 25 yataklı, İç hastalıkları, Hariciye (Cerrahi) ve İntaniye (Bulaşıcı Hastalıklar) olmak üzere üç bölümden oluşan Reşadiye Pavyonu yaptırılmış; bu pavyonun tüm araç ve gereçleri Avrupa'dan getirtilmiştir.^[1-3]

Dr. Rıfat Osman Bey, "Edirne Rehnüması" (Edirne Şehir Kılavuzu) adlı eserinde, Reşadiye Pavyonu ile ilgili şunları yazmaktadır:

"Zarif bir doğum servisi, tuvalet bölümü, banyo dairesi gibi diğer bölümler de mevcuttur. Özellikle yemek salonu, dinlenme bölümü anılmaya değer. Çünkü, mevcut tüm hastanelerde üzümlerle söylenmeli ki, bu bölüm iyice düşünülmemiş olup hastalar, yataklarında tepsiler üzerinde yemek yerler.

Bu pavyonda da 5.5 m genişliğinde, 11 m uzunluğunda büyük bir salon, yemek ve dinlenme bölümü olarak kullanılmaktadır.

Yataklarından çıkma gücü olan hastalar, burada yemeklerini yiyecekler ve bir ev salonu gibi döşenmiş olduğu için burada oturup eğlenecekler, dinlenecekler ve ziyaretlerine gelenleri, hasta koğuşunda değil bu salonda kabul edeceklerdir ki, burası en fazla zorluk çıkarıcıları bile susturacak şekilde düzenlenmiştir.

Sağlık kurallarına uygun olarak, pencere ve kapılar dışındaki tüm yapı malzemesi su geçirmez cinsten olup, tabanı beton ve çini tuğla ile döşenmiştir. Hasta salonları ise beton üzerine linolyum döşenmiştir. Malzeme ve tıbbi eşya yapımında bugün üstün

bir yeteneği görülen, Berlin'deki Lavten Şileger fabrikasından getirtilen son model karyolalar ve üzerleri kristal kaplı ve açılmadan da içi kontrol edilebilir gece dolapları anmaya değer.

Tıpta, Pastör'den sonra yapılan etüvler ve kaynatma cihazlarında da uzman olan bu fabrikadan önermem üzerine evvelce belediye hastanesine 350 lira değerinde satın alınan etüv makinesinin denemesinden sonra iki adet büyük etüv makinesi adı geçen fabrikadan satın alınmış idi. Bu kere yine aynı yerden 35 Osmanlı lirası değerinde ameliyathane için getirilen Otoklav'ın gücü ve kullanılışlılığı her türlü tahminin üstündedir.^[2]

Dr. Rifat Osman Bey'in yazmış olduklarına bakılırsa, oldukça modern araç ve gerece sahip olan bu pavyon dışında bir de doğumhanesi bulunan hastane, Balkan Savaşı'nda da hizmet vermeye devam etmiştir. Savaşın sona ermesi ve Edirne'nin geri alınmasından sonra hastanenin kuzey ve batı yönündeki evler kamulaştırılarak arsası genişletilmiş, hastaneye büyük bir salgın hastalıklar pavyonu eklenmiş, yatak sayısı da eli yatak olarak yeniden düzenlenmiştir.^[1-3]

HASTANE ECZANESİ

Ücretli hastaların yanı sıra fakir hastaların da ücretsiz tedavi gördüğü, aşıların ücretsiz yapıldığı Edirne Belediye Hastanesi'nde, 24 saat halka hizmet veren bir de eczane bulunuyordu. Hastaların ilaçlarını rahatlıkla temin edebildikleri, aynı zamanda bütün aşıların da bulunduğu bu eczanede fakir hastalara da ilaçları ücretsiz veriliyordu.^[1,2,5,6]

Yatarak tedavi gören hastaların yanı sıra poliklinikte tedavi gören hastalar da ilaçlarını hastane eczanesinden temin edebiliyorlardı.

Fakir hastalara verilen ilaçların kayıtları ve eczaneden tahsis edilen reçete sayıları her ayın sonunda düzenlenen raporla Sağlık Müfettişliği'ne bildirilmekte idi. Bu raporlar, Edirne Vilayeti'nin yayın organı olarak haftada bir kez sadece Perşembe günleri çıkarılmakta olan Edirne gazetesinde yayınlanarak halkın da bilgi sahibi olması sağlanıyordu.

23.3.1893 tarihli Edirne gazetesinde yayınlanmış olan (Gurebâ) Belediye Hastanesi ile ilgili

bir istatistikte "1892 yılı Şubat ayı içerisinde Gurebâ Hastanesi polikliniklerine 680 hasta başvurmuş; Belediye hekimleri tarafından muayene ve tedavileri yapılan bu hastalardan, yapılan araştırma sonucunda fakir oldukları tespit edilenlere, adı geçen hastanenin eczanesinden toplam 246 adet reçete karşılığında ilaçların verilmiş olduğu" belirtilmektedir.^[7]

Aynı gazetenin 8.2.1902 tarihli nüshasında ise, "1901 yılı Ocak ayı içerisinde dışardan hastaneye müracaat eden fakir hastalar için hastane eczanesinden 826 adet reçete ile 1130 tertip ilaç alındığı" yazmaktadır.^[8]

Edirne gazetesinde yayınlanan bu istatistikler, hastane eczanesinden her isteyene değil de; gerekli araştırmalar yapıldıktan sonra, gerçekten muhtaç, ilacı alamayacak durumda oldukları belirlenen kişilere ücretsiz ilaç verildiğini gösteriyor.

16.8.1901 tarihli Edirne gazetesinde hastane ile ilgili yayınlanan bir başka yazıda ise, "Haziran ayı içerisinde Gurebâ Hastanesi'ne müracaat eden 15 fakir çocuğa çiçek aşısı yapıldığını" öğreniyoruz.^[9]

Edirne gazetesinde yayınlanan bu raporlar, hastanede tedavi edici hekimliğin yanında koruyucu hekimlik hizmetlerinin de verildiğini; halka ücretsiz çiçek aşısı yapıldığını, tıpkı hastane eczanesinden yapılan reçetelerin kayıtlarının tutulduğu gibi aşılanan çocukların da kayıtlarının tutulduğunu ve bunların da bir rapor halinde düzenlenerek ilgili makamlara gönderildiğini; kısacası, hastanenin, denetim altında belli bir düzen ve disiplin içinde çalıştığını göstermektedir.

HASTANENİN ÇALIŞMA DÜZENİ

Her gün sabah 09.00-12.00, öğleden sonra 14.00-16.00 saatleri arasında poliklinik hizmeti verilen hastanede, gece ve gündüz nöbetçi hekim bulunduğu gibi, pazartesi ve perşembe günleri de sabahtan öğleye kadar çocuklara ücretsiz çiçek aşısı yapılıyordu.^[2,10,11]

İki sınıf hastanın kabul edildiği Edirne Belediye Hastanesi'nde, birinci sınıf yani özel odalarda yatan hastalardan günlük tedavi ücreti olarak 100 kuruş, ameliyat olanlardan ise 300-

500 kuruş arasında değişen ameliyat ücretleri almıyordu.

Genel koşullarda tedavi gören ikinci sınıf hastalardan, cerrahi bölümünde günlük 80 kuruş, dahiliye bölümünde ise günlük 60 kuruş bakım ücreti almıyordu. İkinci sınıf yataklarda yatan ücretli hastalar ameliyat parası olarak, birinci sınıf özel odalarda kalan hastaların ödedikleri ücretin aynısını ödüyorlardı. Fakir hastalar ise, hastanenin gurebâ (kimsesiz, zavallı, garip) kısmında ücretsiz olarak tedavi görüyorlardı.^[2,3]

Hastane idaresi, tedavi için hastaneye başvuran hastaların kayıtlarını tutuyor ve her ayın sonunda hastanede tedavi gören hastalarla ilgili raporlar hazırlayarak ilgili makamlara sunuyordu.

Edirne Gurebâ Hastanesi'nin çalışmasını gösteren bu raporlarda, kadın ve erkek hasta sayıları ayrı ayrı belirtildiği gibi, hayatını kaybeden, iyileşerek hastaneden ayrılan ve tedavisine hastanede devam edilmekte olan hastaların sayıları ile gurebâ kısmında tedavi gören fakir hastaların sayıları da yer almaktaydı.^[12,13]

30.11.1900 tarihli Edirne gazetesinde, Eylül ayı içerisinde Edirne Gurebâ Hastanesi'ne 38'i erkek olmak üzere 43 hasta geldiği; hastanede tedavi gören hastalarla birlikte hasta sayısının 78 olduğu; bunlardan 24'ünün adı geçen ay içerisinde sağlıklarına kavuşarak hastaneden ayrıl-

dıkları, 17'sinin hayatını kaybettiği, geri kalanların ise tedavilerine devam edildiği yazmaktadır.^[14]

Yıl sonlarında, hastane ile ilgili bu bilgiler toplanıp yeniden değerlendirilerek, hastanenin bir yıllık çalışmasını ortaya çıkaran faaliyet raporu hazırlanır ve Edirne Vilayeti'ne bildirilirdi. Hastanenin bir yıllık çalışmasını gösteren bu raporlar da yine Edirne gazetesinde yayınlanarak, halkın da hastane çalışmaları hakkında bilgi sahibi olmaları sağlanıyordu.

Edirne gazetesinin 5.4.1901 tarihli yayınında hastanenin 1900 yılındaki çalışmalarına ait bilgiler Tablo 1, 2 ve 3'te gösterilmektedir.^[15]

Tablo 2 incelendiğinde, hastanenin gurebâ kısmında bir yıl içinde cerrahi uygulama yapılmadığını, çeşitli nedenlerle hastaneden ayrılan hastaların yine bu bölümde yatan hastalar olduğunu görüyoruz. Bu durum, gurebâ bölümünde yatarak tedavi gören hastaların hastaneden niye ayrıldıkları sorusunu akla getirmektedir.

Bu sorunun yanıtı 3.11.1917 tarihli Edirne gazetesinde çıkan ve Edirne Vilayeti tarafından gazeteye verilen yazıda karşımıza çıkıyor:

"Yatırılan hastaların tamamen iyi olmadan hastaneden ayrıldıkları, herkesin muhtaç olduğu tıbbi ve cerrahi tedavinin kendi evinde uygulamaya hakkı olduğu..." belirtildikten sonra,

Tablo 1. 1900 yılı içerisinde Belediye (Gurebâ) Hastanesi'nde tedavi görmek üzere yatırılan hasta sayısı

	Bir önceki yıldan devreden hasta sayısı			1900 yılında tedavi edilen hasta sayısı			1900 yılında ameliyat için yatırılan hasta sayısı			Toplam		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Ücretli hasta	23	9	32	571	62	633	30	8	38	624	79	703
Gureba hastası	20	6	26	34	13	47	-	-	-	54	19	73
Toplam	43	15	58	605	75	680	30	8	38	678	98	776

Tablo 2. 1900 yılı içerisinde Belediye (Gurebâ) Hastanesi'nden taburcu edilen hasta sayısı

	Bir yıl içinde iyileşerek hastaneden çıkan hasta sayısı			Bir yıl içinde ameliyat edilerek çıkan hasta sayısı			Diğer nedenlerle hastaneden ayrılanlar			Toplam		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Ücretli hasta	465	47	512	29	7	36	-	-	-	494	54	548
Gureba hastası	-	-	-	-	-	-	32	7	39	32	7	39
Toplam	465	47	512	29	7	36	32	7	39	526	61	587

Tablo 3. 1900 yılı içerisinde Belediye (Gurebâ) Hastanesi'nde tedavi sırasında ölen hasta sayısı

	Bir yıl içinde ölen hasta sayısı			Bir yıl içinde ameliyat edilen hastalardan iyileşmeyerek ölen hasta sayısı			Toplam		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Ücretli hasta	78	19	97	4	2	6	82	21	103
Gureba hastası	2	4	6	-	-	-	2	4	6
<i>Toplam</i>	80	23	103	4	2	6	84	25	109

"Fakir ve güçsüz olan hastalar için Belediye Hastanesi'nde tedavi olmak zorunluluğu vardır. Ayrıca, tedavi edilmek amacıyla adliye tarafından gönderilecek yaralıların masrafları, yaralayandan alınmak üzere adliyeye müracaat edilmesi gereklidir. Hastanın, fakir veya güçsüz olması, yapılan tedavi ücretinin alınmasının mümkün olmaması söz konusu olsa bile hükmen muhtaç durumda olması gibi durumlarla karşılaşınca, fakir ve ödeme güçlüğü içinde bulunanların, Gurebâ Hastanesi'nde tedavileri tamamlanuncaya kadar bulundurulmaları..." istenmekte ve durumun ilgili makamlara da bildirildiği belirtilmektedir.^[16]

Edirne Vilayeti'nce böyle bir yazı hazırlanarak ilgili mercilere gönderilmesi ve yazının yayınlanması, gurebâ kısmında yatarken hastane-

den ayrılan hasta sayısının ilgililerin de dikkatini çektiğini düşündürüyor.

Raporda ayrıca, 1900 yılında (Gurebâ) Belediye Hastanesi'nde yatarak tedavi gören fakir hastalara harcanan iâşe bedelinin (yiyecek bedeli), 12000 kuruş olduğu bildirilmektedir.^[15]

Görevli sağlık personelinin yeterli olmadığı zamanlarda, Edirne Belediyesi'nden gelen hekimlerin görevlendirildiği bu hastanede çalışan hekimler, günümüzde olduğu gibi hastane dışında kendi özel muayenehanelerinde de hasta tedavi ediyorlardı. Hekimlerin muayenehaneleri dönemin diğer hekimleri gibi eczanelerin ya üst katlarında ya da hemen yanlarında yer alıyordu.

Tablo 4. Çeşitli yıllarda yayımlanan salnamelere göre (Gurebâ) Belediye Hastanesi'nde bulunan görev ünvanları ve çalışanlar^[17-20]

Ünvan	Hicri Miladi		Hicri Miladi		Hicri Miladi		Hicri Miladi	
	1306	1890	1309	1892	1315	1894	1319	1901
Müdür-ü Evvel	Hafız Mehmet Efendi							
Müdür-ü Sani	Münhal Efendi		Hafız Mehmet Efendi		Mehmet Efendi		İbrahim Efendi	
Tabib	Mehmet Nuri Efendi		Veçinev Efendi		Veçinev Efendi		Hancıyan Efendi	
Cerrah	Reşat Efendi		Yagu Efendi				Hâyık Efendi	
Cerrah Muavini							Aziz Efendi	
Eczac-ı Evvel	İstifan Efendi							
Eczac-ı Sani	Ruvti Efendi		Ligor Efendi		Ligor Efendi		Petro Efendi	
Eczacı Muavini							Mardinç Efendi	
Havancı (İlaçları döven)							Yorgi Efendi	
Katip	Ferhat Efendi		Ferhat Efendi		Ferhat Efendi		Mehmet Efendi	
Tımarcı (Hastabakıcı)							Evhan Ağa	
İmam							Mehmet Efendi	
Papaz							Papa Lufter Efendi	

Dr. Rıfat Osman Bey, Edirne Rehnüması adlı eserinde, Belediye Hastanesi'nde Hariciye Şefi olarak çalışan Dr. Cevdet Şakir'in, Şükran Eczanesi yanında muayenehane ve ameliyathanesi olduğunu, Belediye Hastanesi Dahiliye ve Bulaşıcı Hastalıklar Şefi olan Dr. Rüştü Ethem'in muayenehanesinin ise yeni çarşıda yine Şükran Eczanesi'nin yanında bulunduğunu ve burada hasta kabul ettiğini yazmıştır.^[2]

Hastanede çalışan personelin ünvanları Tablo 4'te görülmektedir. Sağlık personelinin dışında ayrıca bir Hastane Müdürlüğü de bulunuyordu. 1890 ve 1901 yılına ait Edirne Vilayet salnamelerinden, 1890 yılında Belediye Hastanesi Müdürü'nün Hafız Mehmet Efendi, 1901 yılında Dr. İbrahim Efendi olduğunu öğrenmekteyiz.^[17,18] 1919 yılında ise bu göreve Edirne Belediye Meclisi'nin kararı ile Dr. Rıfat Osman Bey getirilmiştir.^[1,2]

Edirne (Gurebâ) Belediye Hastanesi kurulduğu dönemde tüm masrafları, Edirne Belediye bütçesinden karşılanmakta iken, Cumhuriyet'in ilk yıllarında, Belediye ve İl Özel İdareleri tarafından ortak karşılanmaya başlanmıştır. Hastane, 1929 yılında Belediye'den alınarak İl Özel idaresine bağlanmış ve Memleket Hastanesi adını almıştır. 1954 yılında Edirne Devlet Hastanesi yaptırılınca şu anki yerine taşınmış, eski bina bir süre boş kaldıktan sonra yıkılarak yerine Endüstri Kız Meslek Lisesi inşa edilmiştir.^[2,4]

KAYNAKLAR

1. Kazancıgil R. 1362-1920 yılları arasında Edirne ilindeki sağlık kurumları ve bu kuruluşlarda çalışan personel. İstanbul: Eren Basımevi; 1981.
2. Tosyavizade RO. Edirne Rehnüması. Edirne: Vilayet Matbaası; 1920. s. 63-88.
3. Kazancıgil R. Edirne şehir kronolojisi (1300-1994). İstanbul: Edirne Valiliği Yayınları; 1999. s. 120.
4. Kazancıgil R. Ahmet Badi Efendi Riyaz-i Belde-i Edirne. Cilt: 1, Edirne Valiliği Yayınları; No: 13, Edirne Kültür Müdürlüğü Yayınları; No: 9, İstanbul: Acar Matbaacılık; 2000. s. 270.
5. Edirne Gazetesi. No: 1088, Sene: 22, 26 Recep 1319 (8 Kasım 1901).
6. Edirne Gazetesi. No: 1095, Sene: 22, 15 Ramazan 1319 (26 Aralık 1901).
7. Edirne Gazetesi. No: 650, Sene: 14, 5 Ramazan 1310 (23 Mart 1893).
8. Edirne Gazetesi. No: 1104, Sene: 66, 19 Zilkade 1319 (28 Şubat 1902).
9. Edirne Gazetesi. No: 650, Sene: 14, 1 Cemâziyelevvel 1319 (16 Ağustos 1901).
10. Edirne Gazetesi. Sene: 12, 29 Safer 1309 (4 Ekim 1891).
11. Edirne Paşa Eli Gazetesi. 22 Cemâziyelâhir 1342 (31 Aralık 1923).
12. Edirne Gazetesi. No: 751, Sene: 16, 18 Ramazan 1312 (15 Mart 1895).
13. Edirne Gazetesi. No: 1088, Sene: 22, 26 Recep 1312 (22 Ocak 1895).
14. Edirne Gazetesi. No: 1040, Sene: 21, 8 Şaban 1318 (1 Aralık 1900).
15. Edirne Gazetesi. No: 1057, Sene: 22, 15 Zilhice 1318 (5 Nisan 1901).
16. Edirne Gazetesi. No: 1407, 17 Muharrem 1336 (3 Aralık 1917).
17. Edirne Salnamesi. Hicri: 1306, Miladi: 1890. s. 80.
18. Edirne Salnamesi. Hicri: 1319, Miladi: 1901. s. 668.
19. Edirne Salnamesi. Hicri: 1309, Miladi: 1892. s. 62.
20. Edirne Salnamesi. Hicri: 1315, Miladi: 1894. s. 84.